

Застосування на заняттях інформаційних технологій – це досить ефективний та доцільний засіб у навчанні студентів іноземної мови, спрямований на розвиток комунікативних здібностей студентів. Крім цього використання комп'ютерних технологій в викладанні іноземної мови дозволяє відійти від традиційних форм навчання й підвищити індивідуалізацію навчальної діяльності студентів, оптимізувати засвоєння мовних структур та граматичних правил, а також подолати монотонність заняття при формуванні мовленнєвої та комунікативної компетенції студентів при навчанні іноземної мови.

Впровадження інформаційних та комунікативних технологій, а також використання нетрадиційних методів навчання дозволяють викладачам якісно змінити зміст, структуру та організаційні форми навчання. Основною метою інноваційних технологій в освіті є посилення інтелектуальних можливостей студентів в інформаційному суспільстві, а також індивідуалізація процесу навчання і підвищення його якості на всіх ступенях навчального процесу.

Отже, розглянуті нами методи формування та вдосконалення комунікативних вмінь, на нашу думку, є найбільш дієвими та доцільними і дають найкращий результат у вивченні іншомовного спілкування.

Список використаної літератури

1. Денисенко М. *Принципи комунікативно-орієнтованого навчання: (На прикладі вивчення англійської мови) // English.- 2002.- № 25.- С. 37*
2. Цетлін В.С. *Реальні ситуації спілкування на уроці // Іноземні мови в школі.- 2000.- № 3.- С.24-26*
3. Мильруд Р.П., Максимова И.Р. *Современные концептуальные принципы коммуникативного обучения иностранным языкам.// – Иностранные языки в школе. – 2000, №4, №5.*
4. Пассов Е.И. *Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. – М.: Просвещение, 1991.- 184 с.*
5. Скалкин В.Л. *Коммуникативные упражнения на английском языке: Пособие для учителя.- М.: Просвещение, 1983.- 128 с.*
6. Livingstone С. *Role Play in Language Learning / Предисл. і прил. Н.И.Гез.- М.: Вища школа, 1998.-127с.*
7. Мильруд Р.П., Максимова И.Р. *Современные концептуальные принципы коммуникативного обучения иностранным языкам // Иностранные языки в школе. – 2000. – № 4,5.- С. 10–12, С. 17–22.*

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ З ВАДАМИ СЛУХУ В УКРАЇНІ

Гладуш І.А.

Україна, м.Київ

Київський національний університет технологій та дизайну

The article describes the experience of implementing the ideas of inclusive education in Ukrainian higher education institutions, in particular for people with hearing problems. We investigate the reasons that affect the efficiency of this process.

Постановка проблеми.

В умовах сучасного розуміння місії і завдань освіти, є актуальним перегляд цілей та цінностей вищої освіти в Україні. Нагальною проблемою є боротьба зі стереотипами щодо можливостей та потенціалу людей з порушеннями слуху та дискримінаційними поглядами по відношенню до них. Першочерговим є створення сприятливої атмосфери інтеграції в українське суспільство для цих громадян згідно з принципами Саламанської Декларації [1].

В Україні як і в цілому світі є категорія людей, яка страждає на глухоту та туговухість. Соціальна ізоляція та бар'єри, створені нормативними актами та відсутністю відповідного освітнього простору, не дають їм можливості брати повноцінну участь у діяльності суспільства та реалізувати себе як особистість. На жаль, не всім вдалося реалізувати себе у професійній діяльності.

Розв'язання проблеми, яку ставлять перед собою багато законодавців, педагогів, вчених полягає в пошуку шляхів найшвидшого переходу від медичної моделі соціального устрою до інклюзивної. Від моделі, яка розглядає осіб з порушеннями розвитку об'єктом неповноцінності до моделі, основними принципами якої є "навчаючись разом, діти вчаться жити разом" [2]. Крім того, інклюзія пропонує розуміння інвалідності як відмінність людини, яка поважається і ціниться [3].

Аналіз останніх статей і публікацій.

В наш час сутність поняття інклюзивної освіти та шляхів їх впровадження викладена у працях зарубіжних і вітчизняних вчених, зокрема А.Дайсона, М.Кінг-Сірса, П.Міттлера, А.Колупаєвої,

М.Сварніка, З.Ленів, М.Чайковського та ін. Не дивлячись на значні здобутки вищезгаданих авторів, питання ефективності впровадження інклюзивної освіти в українських вищих навчальних закладах для людей з вадами слуху потребує подальшого дослідження.

Мета статті полягає у вивченні досвіду впровадження українськими вищими навчальними закладами ідеї інклюзивної освіти та причин, які впливають на ефективність цього процесу.

Викладення основного матеріалу дослідження.

Слух є одним із зовнішніх чуттів, зумовлених сприйняттям звукових коливань мови за допомогою спеціального органа – вуха. Найважливішим для оцінки слуху є вивчення здатності людини сприймати шепітне й розмовне мовлення. Звукові хвилі характеризуються двома параметрами – децибел (дБ) і герц (Гц). Людське вухо нормально сприймає звук від 16 до 20 000 Гц. Найбільш адекватне розуміння звуків людиною відбувається в діапазоні від 1000 до 3000 Гц, у якому переважно і здійснюється мовленнєве сприймання. Проте за відсутності нормального слуху людина неспроможна опанувати словесне мовлення, оскільки не має змоги чути мовлення людей і наслідувати його.

Порушенням слуху вважають його ураження або відсутність, що зумовлює помилкове сприйняття навколишніх звуків. Порушення слуху поділяється на два види: глухота й туговухість. Діти з порушенням слуху – це діти, які не можуть самостійно накопичувати певний словниковий запас (часто спотворений або неповний), оволодіти граматичною будовою мовлення, що загалом призводить до яскраво виражених порушень мовленнєвого розвитку.

За результатами епідеміологічних досліджень, в Україні на 1 тис. нормальних пологів одна дитина народжується з повною глухотою, у двох-трьох глухота розвивається в перші 2 роки життя. Згідно зі статистичними даними на сьогодні в Україні кількість осіб із вадами слуху становить понад 100 тис., з них 11 тис. дітей. Навчання дітей-інвалідів в Україні проводиться в інтернатах. Річне забезпечення коштує понад 330 млн грн. [6] Досягнувши повноліття, дитина залишається інвалідом. У зв'язку з цим перед суспільством постає проблема забезпечення умов розвитку, освіти та соціалізації дітей з обмеженими можливостями слухового сприйняття.

Застаріла система освіти в інтернатах, а також великі витрати держави на їх утримання спричинили вивчення напрацювань вітчизняних та іноземних фахівців та зацікавлення прогресивними ідеями інклюзивної освіти.

Термін «інклюзія» (з англ. «inclusion» – включення) означає створення можливостей навчання всіх без винятку дітей, в тому числі дітей з особливими потребами, в умовах загальноосвітнього навчального закладу; пристосування середовища та навчального процесу до індивідуальних потреб кожної дитини.

Термін «інклюзія» не слід плутати з терміном «інтеграція», яка відрізняється своїм концептуальним підходом. Зокрема в документі «Міжнародні консультації з питань навчання дітей з особливими освітніми потребами» вказується на те, що інтеграція визначається як зусилля, спрямовані на введення дітей у регулярний освітній простір. Інклюзія – це політика та процес, який дає змогу всім дітям брати участь у всіх програмах. Відмінність у підходах полягає у визнанні того факту, що ми змінюємо суспільство, аби воно враховувало й пристосовувалось до індивідуальних потреб людей, а не навпаки. Поняття «інтеграції», «інклюзії» розглядаються як антонімічне щодо «сегрегації» і позначають відповідний поступ у розвитку системи одержання освіти особами з порушеннями.

Про те, що інклюзію треба ретельно вивчати і проваджувати в життя, свідчить досвід людей з вадами слуху та членів їх родин. Деякі статті містять порівняння теперішньої ситуації з минулим у бік збільшення можливостей для здобуття освіти та знаходженні власної ніші у професійній кар'єри. У Радянському Союзі на території України кількість підприємств, де працювали глухі та люди з частковою втратою слуху була обмежена. Люди з вадами слуху повинні були виконувати держзамовлення, що звужувало перспективи їх професійного зростання. Перші підприємства в Україні, що почали брати на роботу глухих, – мережа магазинів МакДоналдс і гіпермаркет «Ашан», який пішов далі, – тепер глухі люди можуть працювати й на касі. [7] Крім того, приклади професійного досвіду деяких людей з обмеженими можливостями показує, що глухота не є вадой. Це – відмінність, яка наділяє людину уміннями і якостями, яких не мають здорові люди. Жестова мова, образи та багатовимірність часто допомагають людям з вадами слуху в роботі. Отже, є необхідність налагодження та зміцнення співпраці навчальних закладів з роботодавцями.

Над реалізацією прав інвалідів бути рівними активно працює ряд українських вищих навчальних закладів. Вони розробили організаційні, навчально-методичні засади для інклюзивного навчання. Корисним є досвід Університету «Україна» разом з його підрозділами [4] та Львівського національного університету ім.Івана Франка [5]. Підсумовуючи позитивний досвід ВНЗ, слід виділити наступні заходи з провадження інклюзивної освіти:

- на базі вищих навчальних закладів проводяться заходи з формування та підвищення інклюзивної

компетентності членів колективу, зокрема організуються короткострокові курси підвищення кваліфікації, семінари з тематики інклюзивного навчання, тренінги, консиліуми тощо;

- вивчається контингент студентів з особливими потребами, щоб спланувати комплекс соціально-педагогічних заходів, в тому числі: індивідуальну роботу викладачів з окремими студентами, залучення до співпраці на волонтерських засадах здорових, добре підготовлених студентів до написання конспектів лекцій, сумісного виконання контрольних завдань, підготовки до заліків та іспитів;
- створюються умови для навчання студентів з особливими потребами, в т.ч. і з вадами слуху;
- проводиться соціально-педагогічна робота у напрямку ЗОШ-ВНЗ, що передбачає об'єднання зусиль всіх учасників навчально-виховного процесу різнорівневих закладів освіти зі створенням єдиної системи неперервного кваліфікованого супроводу навчання шкільної і студентської молоді з особливими потребами;
- запроваджуються інноваційні технології (наприклад, "арт-терапія", що застосовується Педагогічним коледжем ЛНУ ім.Івана Франка, покликана створити ситуацію успіху для дітей-інвалідів);
- практикується співпраця викладачів з психологом і соціальним педагогом спрямована на створення позитивного психологічного мікроклімату.

Процес впровадження інклюзивного навчання людей з вадами слуху має певні бар'єри. Має бути вирішена проблема підготовки українськими ВНЗ спеціалістів з сурдоперекладу, яку і досі бере на себе Українське товариство глухих. За ініціативи фахівців Українського католицького університету та за допомогою західних грантів в Україні почали відновлювати навчання української жестової мови [9].

Висновки та перспективи подальших досліджень: Не дивлячись на позитивні зрушення у процесі запровадження інклюзивної освіти в Україні є багато проблем, які потрібно усувати. Для цього необхідно:

- вжити заходи з розширення кола ВНЗ, які будуть інтенсивно впроваджувати інклюзивну освіту;
- розширити і зміцнити співпрацю закладів з роботодавцями з метою подальшого працевлаштування студентів з вадами слуху;
- придбати спеціалізовані комп'ютерні програми для навчання осіб з проблемами слуху/інвалідністю у бібліотеках і навчальних аудиторіях ВНЗ;
- забезпечувати наявність аудіовізуальних засобів навчання, видання електронних, друкованих, аудіовізуальних форматів спеціальної навчально-методичної літератури для осіб з особливими потребами;
- організувати волонтерську та патронажну служби, що надаватимуть допомогу нечуючим студентам;
- ввести спеціальність "сурдопереклад" у вищих навчальних закладах України;
- забезпечити диференціацію й індивідуалізацію процесу навчання;
- налагоджувати міжнародні відносини з ВНЗ, які мають досвід роботи з глухонімими (зокрема, Університетом імені Томаса Галлодета у Вашингтоні).

Отже, заклади не повинні зупинятися на досягнутому. У подальшому слід вдосконалювати напрями і технології соціально-педагогічної роботи в інклюзивному освітньому просторі.

Література:

1. Саламанская декларация и Рамки действий по образованию лиц с особыми потребностями, приняты Всемирной конференцией по образованию лиц с особыми потребностями: доступ и качество. (Саламанка-Испания) 7-10 июня 1994 [Електронний ресурс] /www.un.org/ Режим доступу: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/pdf/salamanka.pdf
2. Основи інклюзивної освіти. Навчально-методичний посібник:/ за заг. ред. Колупасвої А.А. – К: «А.С.К.», 2012. – 308 с.
3. "Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для інвалідів" (Резолюція Генеральної Асамблеї ООН №48/96, прийнята на 48 сесії ГАООН 20 грудня 1993р.– К.:ВГСПО "НАГУ", 2003.–40с.
4. Чайковський М.Є. Досвід впровадження інклюзивного навчання в університеті "Україна". "Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету "Україна" 2 (2010): 8-11.
5. Зоряна Ленів: "Університет – флагман інклюзивної освіти в Західній Україні".[Електронний ресурс] // е-журнал "Інформаційно-аналітичний часопис Львівського національного університету ім.Івана Франка"-2011. - №4. - Режим доступу // http://kameniar.franko.lviv.ua/cms/?Kamenyar_No_4%2C_kvitenmz_2011_r._Zoryana_Leniv_IUniversitet%26nbsp%3B_flagman_inklyuzivnoyi_osviti_v%26nbsp%3BZahidnij_UkrayiniI
6. Попович В.І., Заставна В.М. Життя або бажання жити у світі людей зі слухом [Електронний

- ресурс] // е-журнал "Здоров'я України". - 2013. - Режим доступу: http://health-ua.com/pics/pdf/ZU_2013_Respirat_4/32-33.pdf/
7. Яковенко К. Країна глухих і відкритий світ. [Електронний ресурс] // е-журнал «День Kiev.ua»- 2013, - № 140 – Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/uk/article/cuspilstvo/krayina-gluhih-i-vidkritiy-svit>
8. Майборода В.К., Горкуша Є. В. Розвиток інклюзивного навчання студентів із вадами зору в університетах України [Текст] : бібліографія / В. К. Майборода, Є. В. Горкуша // Біоресурси і природокористування. - 2014. - Т.6, № 3/4. - С. 187-191.
9. Панчишин О. В Україні жоден виш не готує сурдоперекладачів для 120 тисяч глухих // е-газета "ZAXID.NET" - 2013. - Режим доступу: http://zaxid.net/news/showNews.do?v_ukrayini_zhoden_vish_ne_gotuye_surdoperekkladachiv_dlya_120_tis_yach_gluhih&objectId=1282907

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ РІВНЕВОЇ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ПРИ ВИКЛАДАННІ МАТЕМАТИКИ

Горанець О.І., Паніна І.А., Щербакова І.С.

Україна, с. Очеретине, Олександрівський район, Донецька область,
Очеретинська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
Україна, с. Весела Гора, Олександрівський район, Донецька область,
Веселогірська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
Україна, м. Дніпро,
Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

Abstract. The article proved the theoretical aspects of level differentiation at the mathematics studying; argued the actuality, perspective and advantage of technology as important component parts of personality forming.

Key words: reform of education, differentiation of educating, group activity, mathematical education, efficiency of educating, competent personality, creative potential, quality of knowledge.

Аннотация: рассматриваются научно-теоретические аспекты применения уровневой дифференциации при изучении математики, аргументируется актуальность, перспективность, преимущества технологии как важной составляющей формирования личности.

Ключевые слова: реформа образования, дифференциация обучения, групповая деятельность, математическое образование, эффективность обучения, компетентная личность, творческий потенциал, качество знаний.

Актуальність. На початку перебудови системи освіти в Україні, з прийняттям закону України «Про освіту» та входження системи освіти України до європейського освітнього простору підвищилась увага до якості освіти учнівської та студентської молоді, значно активізувались дослідницькі пошуки ефективних технологій навчання. Сучасне суспільство вимагає виховання самостійних, ініціативних, відповідальних громадян, здатних якісно взаємодіяти при виконанні соціальних, виробничих і економічних завдань. Виконання цих завдань потребує розвитку особистісних якостей і творчих здібностей людини, умінь самостійно здобувати нові знання та розв'язувати проблеми, орієнтуватися в житті суспільства. Саме ці пріоритети лежать в основі реформування сучасної освіти, головне завдання якої – підготувати компетентну особистість, здатну знаходити правильні рішення у конкретних навчальних, життєвих, а в майбутньому, – і професійних ситуаціях.

Тож, реалізація сучасної освітньої політики в Україні вимагає від педагога виконання нових функцій, серед яких – функція використання педагогіки співпраці, педагогіки творчості. Тому актуальним завданням сьогодення кожного освітнього закладу – від школи до університету – є впровадження сучасних інноваційних технологій у навчальний процес. Сьогодні на допомогу педагогам прийшли нові освітні технології: технологія рівневої диференціації, проблемне навчання, проектне навчання, ігрові, групові технології, ІКТ, Web-квест та інші. Впровадження їх у практику роботи активізує процес навчання, підвищує ефективність практичних занять, збільшує об'єм творчої самостійної роботи учнів, підвищує якість засвоєння знань.

В умовах глобалізації суспільства сучасна школа намагається підготувати мобільну, конкурентоспроможну, успішну людину. При цьому важливу роль мають предметні знання та вміння, а також їх застосування на практиці. Сучасний випускник школи та вузу повинен володіти: комунікативними вміннями; вміннями опрацювати інформацію, представлену у вигляді таблиць,